

Nr.247 din 21 august 2023

Ministerul Sănătății

Cancelaria de Stat

Aviz

*la proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea
Programului național privind sănătatea mintală pe anii 2023-2027
(număr unic 517/MS/2023)*

1. Considerații generale

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului național privind sănătatea mintală pe anii 2023-2027.

CALM a analizat prevederile proiectului Hotărârii Guvernului în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

Proiectul Hotărârii Guvernului are drept scop crearea unei societăți în care sănătatea mintală este valorificată, promovată și protejată, tulburările mintale sunt prevenite și persoanele afectate de aceste tulburări sunt capabile să-și exercite întreaga gamă a drepturilor omului și să aibă acces înalt la asistență medicală și socială de calitate, adecvată din punct de vedere cultural, în timp util pentru a promova recuperarea, pentru a atinge cel mai înalt nivel posibil de sănătate și să participe pe deplin în societate și la locul de muncă, fără stigmatizare și discriminare.

2. Legislația aplicabilă

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale, nr. 397 din 16.10.2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006.

3. Constatări/obiectii

În urma analizei proiectului Hotărârii Guvernului, CALM a remarcat următoarele:

Potrivit pct.3 din PHG „Se recomandă consiliilor municipale Chișinău și Bălți, administrației unității teritoriale autonome Găgăuzia (Gagauz-Yeri) și consiliilor raionale să elaboreze, să aprobe și să asigure realizarea programelor teritoriale privind sănătatea mintală pe anii 2023-2027.

Potrivit pct.4 din PHG „Finanțarea acțiunilor prevăzute în prezenta hotărâre se va efectua din contul și în limita mijloacelor aprobate anual în **bugetul public național**, precum și din alte surse, conform legislației.

Potrivit art.3 alin. (1) și (4) din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care se referă la garanțiile autonomiei financiare, bugetele unităților administrativ-teritoriale (inclusiv bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor)), constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, iar orice delegare de competențe suplimentare din partea statului în persoana Guvernului trebuie să fie însoțită de alocarea de resurse financiare, necesare pentru a acoperi costul exercițiului competenței delegate.

Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 în art.3 definește 2 noțiuni importante, care trebuie strict delimitate:

buget de stat – totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor autorităților publice centrale, cu excepția funcțiilor proprii sistemului public de asigurări sociale și sistemului de asigurări obligatorii de asistență medicală, precum și pentru stabilirea relațiilor cu alte bugete;

buget public național – sinteză a bugetelor constituite în cadrul sistemului bugetar, cu excluderea transferurilor interbugetare.

În pct.4 din PHG se folosește incorect termenul "bugetul public național", care include și bugetele locale, respectiv corect ar fi să se utilizeze termenul "bugetul de stat", astfel că se impune modificarea corespunzătoare.

În același context, termenul "**bugetului public național**" din pct.82 al Programului național privind sănătatea mintală pe anii 2023-2027 (În continuare – Programului) urmează a fi modificat cu termenul "bugetul de stat".

Crează confuzie faptul, că în pct.83 al Programului (în contradicție cu prevederile pct.4 din PHG și pct.82 al Programului) este prevăzut că "Finanțarea prezentului Program se va efectua din contul și în limitele mijloacelor aprobate anual în **bugetul asigurării obligatorii de asistență medicală**, precum și din alte surse financiare, conform legislației.", astfel că se utilizează termenul "bugetul asigurării obligatorii de asistență medicală", care este o parte componentă a bugetul public național, dar care nu face parte din bugetul de stat (care de asemenea este o parte componentă a bugetul public național).

În pct.84 al Programului drept surse de finanțare sunt stabilite **Fondurile Asigurării Obligatorii de Asistență Medicală, bugetul de stat, mijloace de la partenerii internaționali**, prevederi care nu sunt corelate cu prevederile pct.4 din PHG, pct.82 și pct.83 al Programului.

În Nota informativă, la capitolul Fundamentarea economico-financiară este prevăzut, că "Finanțarea programului se va efectua din contul și în limitele mijloacelor financiare stabilite în **fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală**, precum și a mijloacelor provenite din donații, granturi și alte surse, conform legislației.", prevederi care se corelează cu cele din pct.83 al Programului, dar sunt în contradicție cu prevederile pct.4 din PHG, pct.82 și pct.84 al Programului.

În contextul celor expuse, este necesar de adus în concordanță prevederile pct.4 din PHG, pct.82, pct.83, pct.84 al Programului, precum și a Notei informative, care se referă la sursele de finanțare.

În PLANUL DE ACȚIUNI privind realizarea Programului național privind sănătatea mintală pe anii 2023-2027 nu sunt concretizate autoritățile publice locale care vor contribui în calitate de parteneri la realizarea acțiunilor (APL II și/sau APL I), cu toate că în pct.3 din PHG este vorba de consiliile municipale Chișinău și Bălți și consiliile raionale, ceea ce poate crea confuzii privind autoritățile implicate.

4. Propuneri și recomandări

În vederea îmbunătățirii prevederilor proiectului Hotărârii Guvernului, propunem următoarele modificări:

1. În Hotărârea Guvernului punctul 4 va avea următorul cuprins:
„4. Finanțarea acțiunilor prevăzute în prezenta hotărâre se va efectua din contul și în limita mijloacelor aprobate anual în **bugetul asigurării obligatorii de asistență medicală, bugetul de stat**, precum și din alte surse, conform legislației.”
2. În Programul național privind sănătatea mintală pe anii 2023-2027, prevederile pct.82, pct.83 și pct.84 vor fi formulate în concordanță cu prevederile pct.4 din PHG.
3. În PLANUL DE ACȚIUNI privind realizarea Programului național privind sănătatea mintală pe anii 2023-2027, la rubrica „Parteneri” vor fi concretizate autoritățile publice locale implicate – respectiv APL II.
4. Conținutul Notei informative, la capitolul Fundamentarea economico-financiară, urmează a fi adus în concordanță cu prevederile pct.4 din PHG.

Ținând cont de cele menționate, CALM consideră că proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Programului național privind sănătatea mintală pe anii 2023-2027 poate fi propus pentru aprobare doar după operarea modificărilor menționate mai sus.

Cu respect,

Viorel FURDUI
Director Executiv al CALM

Exec: C. Scorțescu,
expert CALM,
tel. 22 35 09